

Besluit Verlenen ontheffing

Provincie Gelderland
Afdeling VVHH, Team Handhaving
5.1.2e
Markt 11
6811 CG ARNHEM

Datum
27 oktober 2022

Zaaknummer
2022-014861

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 6

Locatie

Wnb toezicht gebied van team handhaving van de
provincie Gelderland

Gemeente

Alle gemeentes in Gelderland

Activiteit

Verstoren van wolven met afwijkend gedrag t.o.v. de
mens

Beste 5.1.2e

Hierbij ontvangt u een definitief besluit over bovengenoemde aanvraag. Wij verlenen u deze
ontheffing.

De bijlage is onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing
beschreven in bijlage 1. Neem de bijlage goed door.

Besluit

U ontvangt nu het definitieve besluit. Wij publiceren dit definitieve besluit op www.overheid.nl.
Belanghebbenden kunnen bezwaar maken tegen het besluit.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum

27 oktober 2022

Zaaknummer

2022-014861

Blad

2 van 6

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](https://www.gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,

namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

5.1.2e

5.1.2e

Erik Steenbergen

Teammanager Vergunningverlening

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van dit besluit bezwaar maken. Richt uw bezwaarschrift aan: Gedeputeerde Staten, secretariaat Commissie rechtsbescherming, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Graag 'bezwaarschrift' vermelden op de envelop en op de brief.

U kunt uw bezwaarschrift ook elektronisch indienen op het portaal Rechtsbescherming. Hiervoor gebruikt u DigiD, eHerkenning of eIDAS.

Meer informatie vindt u op www.gelderland.nl/bezwaren en bij het Provincieloket 026 359 99 99.

Als u een bezwaarschrift indient, kunt u bij de rechter een verzoek indienen voor een voorlopige voorziening. Zie www.rechtspraak.nl.

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit

Datum

27 oktober 2022

Zaaknummer

2022-014861

Blad

3 van 6

BIJLAGE 1 – TOELICHTING BESLUIT

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Team handhaving van afdeling VVHH van provincie Gelderland, hierna te noemen de aanvrager, van 26 oktober 2022 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie en overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 26 oktober 2022 ontvingen wij een mondelinge aanvraag van Provincie Gelderland, Markt 11, 6811 CG Arnhem voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.5 lid 2 voor het opzettelijk verstoren van wolven.

De ontheffing wordt aangevraagd op basis van de in de wet genoemde belangen van de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten en ter bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

Er is voor de aangevraagde handelingen niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op dit besluit is hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 3.8 lid 1 en lid 5 en 3.9 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Team handhaving Provincie Gelderland, Markt 11, 6811 CG Arnhem

voor de soort, de verbodsbepaling en de wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1

Datum
27 oktober 2022

Zaaknummer
2022-014861

Blad
4 van 6

Tabel 1 Soort, verbod en belangen

Soort	Verbod	Belang
Wolf (<i>Canis lupus</i>)	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren

Belang:

A Artikel 3.8 lid 5b onder 1 van de Wnb: in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

B Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

en voor het gebruik van de middelen zoals weergegeven in tabel 2.

Tabel 2 Middelen

Soort	Verbod	Middel
Wolf	Verstoren	Paintballgeweer FN 303 Less Lethal (of vergelijkbaar) en bijbehorende paintballprojectielen

Het doel is het bevorderen van de openbare veiligheid voor mensen en de bescherming van de wolf. Dit doel is tenminste gehaald als de betreffende wolf natuurlijke schuwheid richting mensen en voertuigen vertoont door in een natuurlijke situatie ten minste circa 30 meter afstand te bewaren.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het gehele Wnb toezicht gebied van team handhaving van de provincie Gelderland.
2. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort, het verbod en de belangen zoals weergegeven in tabel 1 en voor het gebruik van het middel zoals weergegeven in tabel 2.
3. De paintballprojectielen bevatten een kleurstof teneinde de herkenbaarheid van een eenmaal geraakte wolf gedurende enige tijd te vergroten.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. De in voorschrift 4 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
6. De in voorschrift 4 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
7. Gebruikers van de ontheffing zijn, tijdens de uitvoering, in het bezit van een draagverlof op basis van de Wet wapens en munitie.

Datum
27 oktober 2022

Zaaknummer
2022-014861

Blad
5 van 6

8. Gebruikers van de ontheffing zijn voor het publiek herkenbaar middels signaalkleding.
9. Gebruikers van de ontheffing voeren de actie zodanig uit dat de wolf een associatie legt tussen de afschrikking en een mens of voertuig.
10. De ontheffing geldt gedurende 6 maanden na verlening van deze ontheffing.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

Actueel vertoont ten minste één wolf op de Veluwe in Gelderland afwijkend gedrag in de vorm van het ontbreken van schuwheid voor mensen. Mensen werden in oktober 2022 actief benaderd door de wolf, de wolf lijkt ook interesse te hebben voor voertuigen. Dit gedrag is niet gewenst en kan uiteindelijk leiden tot dusdanig gedrag van zo'n wolf dat de openbare veiligheid in het gedrang komt.

Beoordelingskader

Tabel 3 geeft een overzicht weer van de relevante aspecten waarop getoetst is in het kader van de Wnb.

Tabel 4 Beoordeling van het toetsingskader

Toetsingskader	Beoordeling
1 De alternatieve werkwijze, is voldoende afgewogen en er is geen bevredigend alternatief.	Ja
2 Het wettelijk belang waarvoor is aangevraagd zoals aangegeven in tabel 1 is van toepassing en voldoende onderbouwd.	Ja
3 De lokale staat van instandhouding van de aangevraagde soorten blijft gewaarborgd door het nemen van de voorgeschreven maatregelen.	Ja

Toelichting andere bevredigende oplossing

Naast verjagen is belangrijk dat wolven niet wennen aan mensen door verkeerd menselijk handelen. Bijvoorbeeld voeren moet altijd worden voorkomen. Dat dit al is gebeurd valt niet uit te sluiten maar er zijn geen tastbare aanwijzingen voor, bovendien wordt hierop gehandhaafd. Ook wordt gehandhaafd op het niet buiten paden en wegen treden van bezoekers. Het, voorgeschreven, paintball-geweer met bijbehorende projectielen wordt wereldwijd gebruikt door politie-eenheden bij crisissituaties en geeft weinig kans op verwonden van het doelwit. Door kleurhoudende projectielen te gebruiken is de betreffende wolf ook op afstand ten minste enige tijd goed herkenbaar. Dit komt de monitoring ten goede. Het gebruik van een zender met voorafgaande verdoving is voor dit doel in dit geval geen andere bevredigende oplossing die het afschrikken met een gekleurd projectiel kan vervangen.

Toelichting belang

Binnen de definitie van het wettelijk belang gaat het hier dus specifiek over openbare veiligheid voor mensen en de bescherming van wilde fauna zijnde de wolf. Het beleidskader daarvoor wordt gevormd door het Interprovinciaal Wolvenplan (IPO 2019) waarin deze aanpak is voorgeschreven. Daaruit volgt dat als een wolf meermaals mensen benadert, mogelijk veroorzaakt door sterke voerconditionering en gewenning, er uiteindelijk kans is op agressief gedrag met letsel voor de mens als gevolg. Verjagen is dan een voorgeschreven maatregel.

Datum

27 oktober 2022

Zaaknummer

2022-014861

Blad

6 van 6

Deze aanpak wordt ondersteund door de in opdracht van de provincies uitgevoerde factfinding study “De wolf terug in Nederland” (WENR et al, 2021) die meer in detail beschrijft hoe met name bij nieuwsgierige jonge wolven een positieve associatie kan ontstaan met mensen: *“Verjaging van wolven heeft als doel om via een aversieve conditionering een bestaande positieve terugkoppeling tussen bepaald gedrag en een beloning te doorbreken en om te keren”*.

Ook is in opdracht van de provincies een juridisch onderzoek uitgevoerd “De juridische bescherming van de wolf in Nederland en in een aantal andere Europese landen” (Boerema et al, 24 september 2021). Dit onderzoek geeft juridische bouwstenen voor handelingsprotocollen. Enerzijds moet het verbod op verstoren ruim worden uitgelegd, wat mede aanleiding was om zekerheidshalve voor de nu aangevraagde handelingen een ontheffing te vragen. Anderzijds stelt de Europese Commissie in haar Concept Guidance dat sporadische verstoring zonder waarschijnlijke negatieve gevolgen voor de plaatselijke populatie niet behoeven te worden beschouwd als verstoring in de zin van artikel 12 van de Habitatrichtlijn. Bij de inzet van middelen moet steeds worden gekeken naar de proportionaliteit en mogelijke effecten op dierenwelzijn. Daaraan is voldaan.

Toelichting gunstige staat van instandhouding

De betreffende wolf wordt alleen verstoord en de handelingen zijn er juist op gericht om te voorkomen dat nader ingrijpen noodzakelijk is. Dit komt het streven naar een gunstige staat van instandhouding van de soort ten goede.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soorten welke verbodsbepalingen worden overtreden en welke middelen hiervoor kunnen worden ingezet. Deze zijn weergegeven in tabel 1 en 2. Voor deze soorten, verboden en middelen wordt de ontheffing verleend.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.